

OBDUCER DØDE KØER OG UNDGÅ SPILD AF PENGE

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevarerministeriet
NaturErhvervstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

Se '[EU-kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne](#)'

En formodet dødsårsag, der viser sig ikke at være korrekt, er skyld i dyre fejlinvesteringer på mange bedrifter.

Der skal langt mere sikkerhed ind i rådgivningen i forbindelse med forhøjet kodødelighed. Derfor står SEGES Kvæg i spidsen for et projekt, der skal få flere kvægbrugere til at lade døde køer obducere, før de sendes på Daka. Dyrlæge Peter Raundal, SEGES Kvæg, er projektleder. Og han mener, man ofte risikerer at skyde i blinde, hvis man iværksætter tiltag mod høj dødelighed uden forudgående obduktioner.

"Hvis man skal gøre noget ved overdødelighed i besætningen, skal man gøre det på det rigtige grundlag. Og bortset fra helt åbenlyse tilfælde, skal der faktisk en obduktion til, før man kan være 100 pct. sikker på, hvad koen er død af," siger Peter Raundal.

Tidligere undersøgelser fra Aarhus Universitet har vist, at såvel dyrlægens som landmandens formodninger om dødsårsagen langt fra altid er korrekte. Kun i halvdelen af tilfældene var dødsårsagen, angivet af landmanden, den samme som blev fastslået ved obduktion. Dette understøttes af et projekt fra SEGES Kvæg i 2012, der kortlagde de generelle årsager til den

høje kodødelighed i mange danske malkekvægsbesætninger.

"I projektet fra 2012 så vi skrækkelige eksempler på, at landmanden og/eller dyrlægen troede, de kendte årsagen til bedriftens høje dødelighed og foretog store investeringer, som efterfølgende viste sig at være spild af penge, fordi årsagen til den høje dødelighed var en helt anden, end de formodede. Det er blandt andet på baggrund af de erfaringer, vi nu på andet år arbejder med at få mere sikkerhed ind i rådgivningen om forhøjet dødelighed. Blandt andet via større udbredelse af obduktioner," fortæller Peter Raundal.

Fire obduktionsdyrlæger

Som en del af projektet har fire dyrlæger fra forskellige steder i landet været på en intensiv uddannelse i at obducere hos professor Henrik Elvang, Københavns Universitet. Disse dyrlæger skal i løbet af 2016 udvikle en on-farm obduktionsteknik, hvorefter de kan rekvireres af alle kvægbrugere eller dyrlæger, der ønsker andre øjne på de døde køer.

"Det endelige resultat af hele vores projekt 'Sunde køer og kalve dør ikke' foreligger sidst på året. Men der er ingen tvivl om, at obduktion er en rigtig god måde at få den korrekte viden om, hvorfor dyret døde, og at man derfra kan pejle sig ind på de rigtige årsagsforhold på besætningsniveau," siger Peter Raundal.

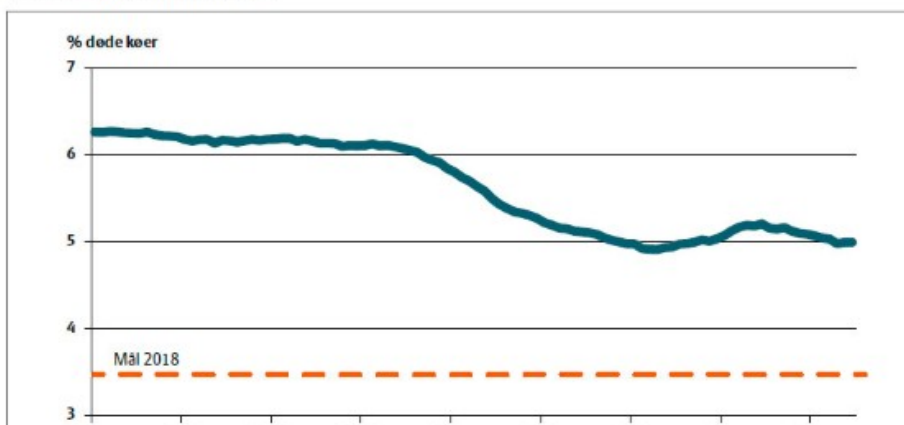
Det kan lade sig gøre

Spredningen i kodødeligheden på besætningsniveau er stor. Halvdelen af de danske malkekvægsbesætninger har en kodødelighed på under 4,2 pct. Mens der dør over 8,5 pct. i den tiendedel af besætningerne, der har den højeste kodødelighed.

"Den store spredning viser, at det kan lade sig gøre at have en lav kodødelighed. Jeg siger ikke, at det er let at få bugt med en forhøjet kodødelighed. Men når halvdelen af landets besætninger har en dødelighed på under 4,2 pct., kan det også lade sig gøre for resten. Og det bør lykkes. Det er hverken etisk eller økonomisk forsvarligt at acceptere en høj kodødelighed," mener Peter Raundal og tilføjer, at en død ko, ifølge SEGES Kvægs beregninger, i gennemsnit koster bedriften 10.000-13.000 kr.

Den aktuelle kodødelighed er 5,0 pct. Ifølge Landbrug & Fødevarer, Kvægs målsætning skal den nedbringes til 3,5 pct. i 2018.

Kodødeligheden uændret

2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015

Andelen af døde køer faldt i perioden 2007-2012 men er siden stagneret omkring de 5 pct. Årsagerne til forhøjet dødelighed er ofte komplekse, men det er helt afgørende, at de klarlægges for at kunne gå målrettet efter løsningerne. Ved en obduktion fastslås dødsårsagen med stor sikkerhed. Herved vil man formentlig finde et mønster i dødeligheden på den enkelte bedrift, hvorefter en udredning af den bagvedliggende årsag kan foregå på et sikkert grundlag og kurven dermed knækkes.

Læs også:

[Obduktioner viser vejen frem](#)

[Færre fremmedlegemer end forventet](#)

[Artiklen har været bragt i kvægNYT nr. 02 – 2016](#)